SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 50. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 16, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 16-го БЕРЕЗНЯ 1995 р. Ч. 50. РІК CII.

ЙДУТЬ ДЕБАТИ НАД ПРОМИСЛОВИМИ ГРУПАМИ

Київ (Р. Р.). — Преса в Україні широко коментує рішення Верховної Ради України з 2-го березня, яким заблоковано указ Президента Леоніда Кучми про створення фінансово-промислових груп. І сам Президент України під час зустрічей з журналістами та під час відвідин Херсонської, Миколаївської та Вінницької областей неодноразово звертав увагу на цей факт. „Всі ми знаємо, — сказав Л. Кучма, — наскільки тісно економіка України пов'язана з економікою країн СНД. За умов, коли в Росії переважає приватна або змішана форми власності, не можна розв'язати всі проблеми на державному рівні". Президент також підкреслив, що нафтопереробні заводи завантажені лише на 11-13 відсотків. „Якщо ми не створимо фінансово-промислові групи, від нас просто всі відвернуться".

За накладення вето на згаданий указ проголосували 222 депутати, підтримавши доповідача Олександра Єльяшкевича, який сказав, що „указ порушує вісім законодавчих актів України" в питаннях оподаткування. Крім того, депутати вважають, що тільки Верховна Рада має право на здійснення податкової політики і що є велика можливість відпливу українського капіталу за кордон в руки приватних підприємців, та проконтролювати це буде неможливо. Деякі депутати вважають, що указ є „аварійно-рятувальним заходом" і що реформування економіки неможливе без порушення застарілих законних норм. Парляментарним комісіям з питань економіки, фінансів, банкової діяльности спільно з Кабінетом Міністрів доручено протягом двох тижнів підготувати і винести на розгляд Верховної Ради проєкт закону про фінансово-промислові групи.

Українські підприємці надіслали листа голові Верховної Ради Олександрові Морозові, в якому пишуть: „Якщо закони України суперечать ефективному використанню промислового потенціялу України, то вони й повинні бути уневажнені, а не указ Президента".

Віцепрезидент Тверського Універсального Банку Сергій Васильєв, який був того дня в Києві, сказав журналістам, що ідея створення фінансово-промислових груп як у Росії, так і в Україні є надуманою. Російські банки пасивні на українському ринку через його економічну нерозвиненість, відсталість від російського не менше, ніж на рік.

Заступник голови Фонду Державного Майна України Олександер Бондар констатував, що указ Президента про фінансово-промислові групи засвідчує відсутність в Україні єдиної політики у сфері приватизації, оскільки схема приватизації через фінансово-промислові групи різниться від схеми приватизації через сертифікати ліцитації.

Асистент Президента Володимир Рижов вважає, що указ про фінансово-промислові групи не порушує закон, але не заперечив існування подвійного тлумачення окремих його положень. За його словами, указ погоджено на всіх рівнях і що передбачається створення сімох фінансово-промислових груп, з яких чотири національні і три транснаціональні.

Голова Верховної Ради О. Мороз сказав, що „недобросовісні політики грають на цьому факті у своїх інтересах", бачачи все лише в чорно-білих кольорах.

В УКРАЇНІ ВІДЗНАЧЕНО 181-ШУ РІЧНИЦЮ НАРОДЖЕННЯ Т. ШЕВЧЕНКА

Київ (Р. Р.). — Тут 9-го березня у приміщенні Київської Національної Опери відбулися урочисті збори, присвячені 181-ій річниці з дня народження Тараса Шевченка. Урочистості 9-10-го березня відбулися в усіх областях України. А в столиці, згідно з указом Президента Леоніда Кучми, відбулося також вручення державних нагород ім. Т. Шевченка новим лавреатам. На 1995 рік встановлено вісім нагород ім. Т. Шевченка, в сумі 100 міл. карбованців, що дорівнює приблизно 700 долярам.

Державні премії ім. Т. Шевченка присуджено: письменникові Василеві Захарченкові за роман „Прибутні люди" і поетові Василеві Симоненкові, посмертно, за збірки поезій та прози „Лебеді материнства", „У твоєму імені живу", „Народ мій завжди буде"; письменникові Романові Федорову за роман „Єрусалим на горах" і письменникові Григорієві Кочурові, посмертно, за книгу перекладів „Друге відлуння"; письменникові-філософові Євгенові Сверстюкові за книгу „Блудні сини України"; упорядникам альбому „Українське народне малярство XIII-XX століть" Вірі Свєнціцькій, посмертно, Василеві Отковичеві та художникові Леонідові Андрієвському; художникові Опанасові Заливасі за твори „XX вік", „Мироносиці", „Українська мадонна„, „Портрет Василя Стуса", „Портрет Т. Шевченка", „Козака несуть", „Початок"; художникові Миколі Бідняку, Канада, за серію історичних картин і портретів подвижників українського народу — „Князь Данило Галицький", „Гетьман Іван Мазепа", „Довбуш", „Битва під Плютами" та цикл творів з іконопису; художникові Валентинові Рожному, посмертно, за серію картин 1964-88 років; композиторові Валентинові Сільвестрові за п'яту симфонію, перший струнний квартет, кантату на слова Т. Шевченка для хору а капела; державній заслуженій капелі України „Трембіта", диригент Микола Кулик, за концертові програми 1992-94 років; акторові Миколі Шопці за виконання оперних партій Івана Карася („Запорожець за Дунаєм" С. Гулака Артемовського), Захар Беркут („Золотий обруч" Б. Лятошинського), Бориса Годунова (Борис Годунов" М. Мусоргського), концертові програми 1992-94 років.

Відкриваючи урочистий вечір в Київській Національній Опері, голова Ради Спілки Письменників України Юрій Мушкетик назвав Т. Шевченка найбільшим яскравим поетичним генієм, твори якого досі чарують і чаруватимуть вічно поетичною красою, глибиною народних традицій і сміливим новаторством. Вони свідчать, що Шевченко — поет сучасний і поет вічний.

Письменник Валерій Шевчук у „Слові про Кобзаря" відзначив, що головну свою книгу Т. Шевченко назвав „Кобзарем", бо відчував себе співцем рідного народу, виразником його думок і прагнень. І це правда, бо в його творах відображені усі тисячолітні страждання народу і віра в майбутню свободу.

Виступили інші письменники та літературознавці, а на закінчення відбувся концерт майстрів мистецтв Києва. У вечорі взяли участь Президент України Леонід Кучма, голова Верховної Ради Олександер Мороз, виконуючий обов'язки прем'єр-міністра Євген Марчук, які вдень також відвідали пам'ятник Великому Кобзареві та поклали квіти у його підніжжя.

Світовий банк відкинув рішення ВР України

Київ (Р. Р.). — Газета „Киевские Ведомости" з 7-го березня помістила інформацію про новий скандал у зв'язку з постановою Верховної Ради України щодо створення сприятливих умов для проведення весняних польових робіт.

Для цієї мети парлямент вирішив асигнувати 150 міл. дол., наданих Світовим банком для регабілітаційного кредиту. Умови надання цього кредиту досить тверді: гроші мають бути скеровані на валютну ліцитацію і зараховані в дохід бюджету. Отже село має викупити валюту на загальних підставах.

Керівник регіонального управління Світового банку в країнах Европи і Середньої Азії Вафік Грейс сказав, що до них ніхто не звертався за дозволом надати кредит селу, тому міняти умови використання кредиту вони не будуть. Щоправда, сказав він, Світовий банк сьогодні розглядає кілька проєктів, пов'язаних із реформуванням села, але регабілітаційний кредит призначений тільки на підтримку платного балянсу через валютну ліцитацію і ні на що інше не може бути використаний. Тому передбачається, що Верховна Рада знову повернеться до розгляду цього питання.

В Ню Йорку проходитиме виставка творів В. Воронюка

Ню Йорк (Г. Колесса). — Персональна виставка мистця з України Володимира Воронюка стане для шанувальників мистецтва відкриттям ще одного молодого українського таланту. П'ятдесят олійних та акварельних праць від 19-го до 26-го березня прикрашатимуть стіни галерії ОМУА, розташованої на 4-му поверсі будинку 136 на Другій авеню в Ню Йорку. Цікава кольористика й „легка рука" віддзеркалюють вдачу мистця; в його натюрмортах і пейзажах відразу вбачаємо риси приналежности до українського мистецтва.

В. Воронюк в редакції „Свободи"

В. Воронюк народився на Вінниччині, виростав на Поділлі. Студіював у Вижницькому училищі прикладного мистецтва, закінчив також Одеський Педагогічний Інститут, де навчався на художньо-графічному факультеті. Виставляти свої праці почав у 1987 році; персональні виставки В. Воронюка відбулися в Україні (у Вінниці й Тульчині) і у місті Геель, Бельгія. Протягом десяти років (1984-94) викладав у Вижницькому Училищі Прикладного Мистецт

(Закінчення на стор. 4)

Китай пішов на поступки в торгівлі

Пекін. — На двосторонніх торговельних переговорах у китайській столиці китайська сторона погодилася зменшити обмеження на імпорт американських сільсько-господарських товарів і розглянути питання про ширший доступ американських виробів на китайський ринок.

За цю поступку Вашінгтон пообіцяв сприяти вступові Китаю у світову торговельну організацію на більш упривілейованих умовах.

У висліді переговорів керівника американської делегації Мікі Кентора з міністром зовнішньої торгівлі Китаю У І сторони підписали угоду про співробітництво в ділянці сільського господарства і про вільніший доступ у Китай американських товарів.

Відомо, що китайська сторона запровадила обмеження на імпорт американських овочів, пшениці, тютюнових виробів та інших товарів — нібито через те, що вони „небезпечні для здоров'я". Згідно з підписаним тепер протоколом про наміри, Китай погодився при кожному розгляді питання щодо допуску американських товарів на свої ринки застосовувати міжнародні стандарти, які панують у ділянці охорони здоров'я.

Очікується, що сторони підпишуть також договір про доставі в Китай американських черешень і яблук зі стейту Вашінгтон. Зі свого боку, ЗСА переглянуть існуючу дотепер заборону на ввезення з Китаю грушок і декоративних дерев „бонзай".

Представники обох країн мають намір обговорити пропозицію ЗСА щодо доступу на китайський ринок американських забезпеченевих і телекомунікаційних компаній.

Як сказав у розмові з журналістами М. Кентор, сторони шукали способів ефективного здійснення недавньої угоди про посилення захисту авторських прав американських виробників кінофільмів, звукозаписів та комп'ютерної технології. Крім усього, делегації обговорювали можливість скасування обмежень на допуск у Китай американської кінопродукції.

ДОПОВІДЬ ПРОФ. А. ПОГРІБНОГО В НТШ

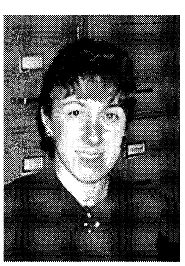
Ню Йорк.—Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь Анатолія Погрібного, професора Київського Університету, колишнього першого заступника міністра освіти України, на тему „Сучасні події й освіта в Україні". Доповідь буде виголошена у суботу, 18-го березня, в НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку, початок о год. 5-ій вечора.

ПЕРЕНЕСЕНО АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР І. ЧОЛГАНА

Ню Йорк.—Літературно-Мистецький Клюб та Об'єднання Письменників „Слово", Відділ в Ню Йорку, повідомляють, що авторський вечір І. Чолгана з нагоди появи його книжки „12 львівських оповідань" перенесено на п'ятницю, 17-го березня. Вечір відбудеться у приміщенні при 136 Друга аве., 4-ий поверх в Ню Йорку, початок о год. 7-ій вечора.

Професійна журналістка на всі лади

Ню Йорк. (О. Кузьмович). — З Оксаною Куць вдалося зустрітися таки лише в Ню Йорку, бо вона у своїй постійно переповненій програмі ніяк не могла найти відповідно багато часу, щоб відвідати редакцію „Свободи". А напевно було б її цікаво, бож мала б нагоду пізнати своїх товаришів пера і поглянути як у нас відбувається редагування щоденника.

Оксана Куць

О. Куць тим разом перебувала в Ню Йорку у важливому завданні приглядатися двотижневим нарадам Організації Об'єднаних Націй для підготови до світової вершинної конференції для суспільного розвитку. В цих нарадах брало участь тим разом багато представників т. зв. НДЖО організацій, в тому числі чимало українських жінок, а між ними були дві наші землячки — О. Куць і Любов Паливода, які представляли недержавні організації, в тому випадку О. Куць була представником Спілки Українських Журналістів України, а її товаришка подорожі займається зв'язками з громадськими організаціями.

О. Куць прийшла на нашу умовлену зустріч озброєна у повний життєпис зовсім на взір цих, що робиться звичайно в ЗСА для інформації або для пошуку місця праці і все це взірцево вписано англійською мовою на комп'ютері. Дві повні сторінки „куріккулюм віте" не повстидали б нікого із тутешніх американських журналісток, а вже що й говорити про українських. Тут відразу питаємо нашу молоду товаришку по професії про її знання англійської мови й довідуємося, що вона опанувала цю мову так добре, що може перекладати, як треба, кожну статтю, або редагувати журнали цією мовою. На доказ показує нам газетку з датою 22-го жовтня 1994 року, яка вийшла в часі нарад жіночих організацій у Відні, у підготові до світового конгресу у Пекіні, що відбудеться восени цього року, а в ній свою статтю англійською мовою під назвою „Прецеденс для НДЖО", яка оперта на розмовах з головою комітету НДЖО для статусу жінки і її заступницею. Але нам байдужа тема, а радше дивуємося і радіємо, що є у нас вже такі молоді журналістичні сили з України, які можуть працювати на міжнародних форумах і не застидати українок.

Щоб не бути голослівним щодо професійности і вироблення О. Куць, таки годиться дати дещо із її життєпису. Вона здобула диплом журналістики після п'ятирічних студій в університеті в Києві та пішла на працю до українських газет. Писала на теми права, екології, а відтак про демократичний світ. Після семи років кинула однак писати в українській пресі із-за натиску різних партійних чинників. Знаючи англійську мову ще зі школи, від 1990 року з відділу Фонду „Відродження" розпочала редагувати бюлетень-вибір із світової преси „Digest of News about Ukraine". Вже третій рік працює на тому пості серед дорадників Верховної Ради України.

З життєпису також довідуємося, що О. Куць була вже декілька разів на американському континенті і брала участь в різних міжнародних програмах так в Канаді, як і ЗСА, завжди як журналістка. Також в 1992 році зорганізувала і брала участь в польсько-українській конференції для місцевих управ, а у Празі в конференції у справах людських прав.

Це тільки „родзинки" із її безперервної активности.

— А як це сталося, що тепер ви були тут і, як зачуваю, може виберетеся на дальші конференції у підготові конгресу у Пекіні, а зі щастям також на нього?

— Я якось припадково зустрілася в Україні з жіночими організаціями, хоча сама не належу до ніякої. Я

(Закінчення на стор. 4)

ЗБОРИ „САМОПОМОЧІ" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія.—Українська Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Філядельфії влаштовує Річні загальні збори, які відбудуться у неділю, 2-го квітня, о год. 1-ій по полудні у великій залі УОКЦентру, 700 Сідар ровд, Дженкінтавн, Па. Проситься принести із собою щадничі книжечки для реєстрації.

44-ТІ ЗБОРИ „САМОПОМОЧІ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — 44-ті Загальні річні збори членів Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Ню Йорку відбудуться тут у неділю, 19-го березня, у великій залі Академії св. Юра, 215 схід 6-та вул. Початок о год. 2:30 по полудні. Перед зборами працює Номінаційна комісія, пропозиції до якої слід надсилати на адресу: Self-Reliance N.Y. Federal Credit Union, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003, до уваги Номінаційної комісії.

ПРОФ. А. ПОГРІБНИЙ В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Комітет Допомоги Україні Північного Ню Джерзі (Приятелі Руху) влаштовує доповідь колишнього заступника міністра освіти України, визначного діяча проф. д-ра Анатолія Погрібного, на тему „Освіта у сучасній Україні". Доповідь відбудеться у п'ятницю, 17-го березня, в залі церкви св. Івана Хрестителя, Сенфорд аве. в Нюарку. Початок о год. 7:30 **вечора.**

В АМЕРИЦІ

ХОЧА СЕНАТОР РОБЕРТ ДОЛ ще офіційно не проголосив своєї кандидатури для того, щоб здобути номінацію Республіканської партії у президентських виборах 1996 року, то вже довкруги своєї кандидатури назбирав чималу кількість прихильників. Одним із перших, який всеціло його підтримує це нюйоркський республіканський сенатор Алфонс Д'Амато, що зумів вже переконати керівництво нюйоркської Республіканської партії, щоб підтримали кандидатуру Р.Дола. Підтримку своєї кандидатури має також Р.Дол і від нюйоркського губернатора Джорджа Патакі. Єдиний з нюйоркських вагомих республіканців, який був помітно відсутній серед республіканської братії нюйоркського стейту, це посадник Ню Йорку Рудольф Джуліяні.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ Віллям Перрі повідомив, що невелика кількість американських вояків братиме участь у допомозі запланованого відтягнення миротворчих військ Організації Об'єднаних Націй з Хорватії. Тепер там є понад 12,000 миротворчих військ ООГН які мають бути зменшені до 5,000, а у переведені цього допомагатимуть військовики НАТО. Заплановано, що з 80 вояків НАТО, які будуть у цьому пляні брати участь 40 буде американців.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ Президента Билла Клинтона у понеділок, 13-го березня, повідомили, що Президент збирається написати окремого листа до президента Росії Бориса Єльцина, щоб запевнити останнього, що НАТО вже не є протиросійським союзом.І все в ім'я того, щоб зменшити опозицію Росії у поширенні НАТО на країни Східньої Европи. Самі американці підкреслюють, що роблять спеціяльні зусилля, щоб тільки заспокоїти Єльцина та переконати його в тому, що Росію уважається великодержавою, з якою хочуть вести розмови про питання безпеки.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА УРЯДОВУ плутанину, яка протривала цілих 76 років, 99-річний ветеран Першої світової війни Фред Робертс вкінці отримав „Пурпурове серце", яке йому надав ще президент Вудро Вілсон у 1919 році. Ф.Робертс отримав це високе військове відзначення за поранення та участь у битві поблизу Марни у Франції. Одначе не беручи нікому за зле, що це протривало аж 76 років, він отримуючи це відзначення, вияструнчився, віддав почесть і заявив „як гарно бути американцем".

СПІКЕР ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ Нют Ґінґрич свої думки на ту чи іншу справу,завжди вміло та переконливо вміє передавати публіці. Правдою є й те, що пропозиціями він часто дивує не тільки своїх противників, але також і своїх найближчих співробітників. Тому й не диво, що пропозиція чи радше порада Н.Ґінґрича де повинно теперішнє суспільство шукати порятунку на існуючу аморальність та інші суспільні недоліки викликала неабияке здивування. Його пропозиція — це ужиття загального посоромлення для того, щоб зменшити такі суспільні переступлення як нешлюбні народини, наркоманство,насильство чи алкоголізм, як це було практиковано за часів англійської королеви Вікторії.

У СВІТІ

ПІСЛЯ ТОГО, як 6-го березня ц. р. Конституційний суд Казахстану визнав, що минулорічні вибори проходили з грубим порушенням конституції, президент республіки Нурсултан Назарбаєв розпустив парлямент. Коментуючи цю подію, голова Комісії Державної думи Росії в питаннях СНД Констянтин Затулін відкинув версію, нібито казахський президент повторює політичну тактику і стратегію Бориса Єльцина, президента Росії. Разом з тим К. Затулін визнав, що „президент Назарбаєв, не вдаючись до сили, запобіг небажаному розвиткові подій, які в найближчий час могли відбутися в Казахстані".

КУБИНСЬКИЙ керівник Фідель Кастро приїхав у Париж як гість міжнародної організації ЮНЕСКО і мав зустріч з французьким президентом Франсуа Міттераном. Це третя візита Ф. Кастра в Західню Европу від 1959 року, коли він захопив владу на „острові свободи": в 1984 і 1992 роках він відвідав Еспанію. Ф. Міттеран висловився проти ембарґа ЗСА щодо Куби і сказав, що він виступає за розвиток кубинсько-французької торгівлі. Ф. Міттеран також висловив сподівання, що теперішня візита Ф. Кастра сприятиме встановленню на Кубі „справжньої свободи".

В ІНТЕРВ'Ю для республіканського радіо президент Литви Альгірдас Бразавскас підтримав ідею продажу землі чужинцям: „Ми зобов'язані дозволити закордонним громадянам купувати на правах власности невеликі земельні ділянки не з метою землеробства, а для господарсько-комерційної діяльности". На думку А. Бразавскаса, прийняття парляментом такого закону полегшило б шлях Литви в европейські структури, зокрема в Евросоюз. Литовський лідер підкреслив, що ніколи не погодиться з тими політиками, які закликають опиратися виключно на власні сили, і нагадав безвихідну політику самоізоляції Албанії, Куби та колишнього Совєтського Союзу.

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ „Лікарі без кордонів" оприлюднила заяву, в якій стверджує, що „російська влада перешкоджає доставі в південні райони Чечні міжнародної гуманітарної допомоги". Російські війська не пропускають авта з харчами і медикаментами, призначеними для мешканців чеченських сіл Курчала і Шата.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ Кенії Джордж Саїтаті стане 28-го березня перед судом. Його звинувачують у викрадені з державної каси 18 біл. кенійських шилінгів (410 міл. дол.). Головний суддя кенійської столиці Юнітор Кідулля дала згоду на порушення кримінальної справи проти віцепрезидента і ще шести урядових осіб на підставі звіту Раїля Одінґі, депутата парляменту від опозиційної партії Форд-Кенія.

АЛБАНІЯ підписала договір зі З'єднаними Стейтами Америки щодо повернення їй воєнних трофеїв, які в 1943 році потрапили до рук нацистів, а відтак опинилися в англійських та американських банках. Мова йде про золото, котре через усю війну зберігалося в албанському банку у Римі.Всього там було 2,417 кілограмів золота, з яких дотепер знайдено 1,574 кілограми, на суму приблизно 13 міл. дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Демократія чи анархія?

Останнім часом засоби масової інформації у ЗСА, а також у Західній Европі б'ють на сполох з приводу обставин, які існують тепер у Росії і які поширюються на всі західні країни. Ідеться тут у першу чергу про щораз ширшу діяльність російської мафії, яка вже тепер, після оцінки американського ФБІ, стоїть вище від славної досі італійської, що довгими роками мала непереможну ніким силу у світі, а вже зокрема в ЗСА. Тепер російська мафія осягнула вже вершок своїх можливостей, а її відноги, немов гігантського восьминога, сягають поза Росію в усі країни Західньої Европи і Америки — від Ню Йорку до Лос Анджелесу.

Американське ФБІ, перелякане такою силою, тепер явно-славно виповіло цій мафії війну, але в оцінці всіх засобів масової інформації ця війна буде довга і затяжна, а вислід її довго ще не буде відомий.

Те, що члени мафії безкарно гасають та діють вже по цілому світі, а кількість їхніх жертв збільшується майже кожного тижня, є найкращим доказом безсильности урядових чинників як в Росії, так і у відношенні до того західніх, які все ж таки мають точно означені закони та поліційний штаб, що чесно і справедливо старається виконувати свої завдання.

Те, що діється сьогодні в Росії, викликає на сторінках західньої преси поважну застанову, до якої анархії може довести зле зрозуміла демократія. Аналогічні, однак, думки мусять хвилювати також нас, українців, що живуть вже довгі роки у демократичній системі, тому що вістки про сьогоднішнє життя в Україні вказують на подібні прояви панування анархії, злочинних елементів і своєрідної мафії власного, українського хову.

Як це сталося, що ця демократична система, за якою так тужили всі, що були під гнітом тоталітарного режиму комунізму і диктаторства Сталіна, а відтак його наслідників, у практиці не витримала сподівань і перемінилася в меншу або більшу анархію і терор вже не комуністичний, а терор безправ'я, злочину і бандитизму?

Чотири роки після того, як народи, які були в системі СССР, скинули зі себе сімдесятилітнє ярмо і вперше почули себе вільними, незалежними, нарівні з народами Заходу, знов відчувають страх, але вже не перед совєтською міліцією, а перед своїми власними, рідними громадянами, які донедавна були на такій самій життєвій стопі, як всі інші і так тремтіли перед міліцією чи іншими членами правоохоронних чинників, як кожний інший, за вийнятком упривілейованої касти комуністичної верхівки.

Сьогодні можна безкарно застрелити на вулицях Москви чи Києва людину, яка „комусь" не подобається, або яка мала відвагу скритикувати хабарництво чи крадіж грошей так голосно, що злочинці це почули. Найкращим доказом того було недавнє вбивство у Москві телевізійного журналіста Владислава Лістєва або таємниче і досі не вияснене зникнення Михайла Бойчишина в Києві, що вже другий рік проходить безкарно.

В 1995 році населення Росії чи України, а особливо у великих містах, вже не ходить по вулицях з усміхом і тим почуттям волі та безпеки, як в 1991 році. Тепер кожний, що приїздить зі Заходу, дивується переляканим поглядам поза себе прохожих, особливо у вечірніх годинах вулиці пустіють, а кожен, що належить до касти т.зв. „новобагацьких", тримає біля себе охорону із сильних та озброєних осіб.

Т.зв. „вільний ринок" і приватизація, які видавалися здійсненням найкращої мрії, тепер щораз більше громадян уважає за джерело корупції, шахрайства, безкарного використовування слабших і тих, які не мають можливости здобути доляри, що стали найбільшою мрією кожного. Чи справді цей доляр може бути єдиним живим доказом демократизації? Як довго він є панівним, а не закони, які карають злодіїв, бандитів і мафію, що діє на всіх ступенях „вільного ринку", — це анархія, яка може знищити кожний справжній вияв демократії, а з тим вільне життя для всіх громадян.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Ярослав Гайвас

НАУКА ЙДЕ В ЛІС

I

Народна мудрість, яка так просто і глибоко висловлена в народних приказках і прислів'ях, не раз помиляється. Як часто стається наперекір народній приказці „Наука не йде в ліс". Саме тепер перед нами все-стороннє заперечення тієї приказки, а ним є трагічний, майже неймовірний випадок з Чечнею. Наука таки пішла в ліс.

Понад три роки Москва мовчки приглядалася до розвитку подій у Чечні. Як усюди тепер, так і в Чечні, малий гірський народ, який завжди намагався зберегти свої національні і людські свободи, творив своє життя. Москва приглядалася, очікуючи невдачі. Тим часом щораз виразніше і то майже на всіх життєвих відтинках народ добивався успіхів. Це ставало для Москви смертельною небезпекою, бо інші народи колишньої Російської імперії приглядалися і щораз виразніше бачили, що вони можуть самі дати собі раду без Москви і ще краще, ніж з нею. Відкривалася широка дорога іншим до наслідування. І Москва вирішила знищити до основ створювану чеченську будову самостійного життя, а народ обезкровити до тієї міри, щоб він довго не міг піднестися і щоб став відстрашуючим прикладом для інших. І на мирне населення, на відбудовані села і міста, на народних оборонців, яких названо ополченцями — озброєним народом — посунули тисячні колони з наймоднішими танками, гарматами, бойовими панцерними возами, а головно летунство. Тисячі тонн вибухових матеріялів, запальних бомб, заліза посипалися на жінок, дітей, старих і малих, зрівняно зі землею їхні хати і гірські хижі, а що залишилося — спалено вогнем. А народ боронився. Ставало ясно: чеченський народ можна нищити, але підкорити не можна! Ставало ясно всім, але були такі, що не хотіли і не вміли бачити. Наука йшла в ліс. І то не тільки в окремих випадках, але велика частина можних цього світу не бачила і не розуміла того, що стається на їхніх очах. Можні світу цього у своїх розкішних кабінетах бачили старі папіруси з написами „Чечня є частиною Російської імперії", але не бачили мордованих людей і їхніх плюндрованих вітчизн за їхню волю до життя. Навіть у найпершій країні світу, в Конституції якої написано, що народ несправедливо трактований своїм проводом, має право повстати проти нього і позбутися його, тим більше, коли це є чужий провід. Деклямували найрізнородніші „укази" і закони, але проочували найсправедливіший, що народ має обов'язок і право повстати проти насильств, несправедливости, розбою тих, що при владі.

Сьогодні немає сумніву, що з волі і на пряме доручення президента Росії Бориса Єльцина величезна російська потуга, що знову думає, як стати провідною у світі, напала власне всією своєю потугою на маленьку Чечню. Це ж він ще в листопаді 1994 року проголосив у Москві, що надійшов час „малих льокальних воєн" і наказав своїм військам бути готовими до цього. А вслід за тим, або може навіть рівночасно з тим „стратегічним" пляном, прийшов і прямий наказ нападати.

Нині чеченський народ потопає в морі власної крови. Але далі обороняє свою землю, своє життя, свої свободи. А чи Єльцин навчився щось з того всього? Чи навчилися його співробітники? Чи навчилися генерали, що керують тією різнею вільнолюбивих людей? Що кажуть можні світу цього?

Увесь світ чекав на слово президента Єльцина. Всі чекали довго. Нарешті він показався у Федеральному зібранні Російської федерації, щось у роді сенату тієї держави. А чому там? Просто тому, що коли Державна дума федерації висловилася критично про напад на Чечню і нелюдські методи, застосовані там, то Федеральне зібрання схвалило це все з малими недомовленнями. Свої своїх познаша! І Єльцин не лише шукав дороги до виходу з великої біди, але заявив, що він і його співробітники у всьому мають рацію і треба тільки новими людьми, які повністю згідні з ним і готові на ще більші жертви з обидвох боків, „переможно" закінчити діло. А серед тих людей на першому місці — керівники недавніх кривавих діл, люди „сталінського гарту", різних ресортів недавнього КҐБ.

(Продовження буде)

Мар'ян Коць

Іван Кедрин — чи тільки спогад?

Ню Йорк із позагадсонського Ню Джерзі, із велеканами хмаросягами, хмародерами, хмарочосами, навіть, як хочете, ґрандіозний, присвоїв собі ім'я столиці світу. Правда, інколи обнижаться тяжкі осінні хмари й зачіплять оці будівлі-чоси... Може це й причина, що Іван Кедрин помер майже весною й оці хмари не приневолили нас подумки усвідомити, що відійшов журналіст-велетень...

Перші свої журналістичні кроки зробив ще на 21-му році життя, тобто, помираючи на 98-му, за Іваном Кедрином 77 років журналістичної діяльности, значить три покоління. А це нас, які жили, співпрацювали, дружили, знайомилися зобов'язує до висновків і рішень.

Дозволимо собі з позему Кетскильських гір поглянути на оці міркування. Діяльність Івана Кедрина була також у громадському, культурному, політичному житті. Цих тем не рухатимемо, бо вважаємо, що політичного в нас не було нічого, хіба тільки політиканство. Політика — це державницька дія, управління людськими й матеріяльними ресурсами. Таких у нас не було. А тепер, у час відновлення української держави, майже ніхто з нас не має доступу до державної політики. Не мав і св.п. І. Кедрин.

Одначе Іван Кедрин–журналіст — це велетень, яким міг би чванитися кожний нарід, якщо б мав такого журналіста. Кедрин переріс усіх своїх попередників не тільки тяглістю трьох поколінь, але свідченням постійної журналістичної праці, за виїмком років 1940—45, коли доводилось радше займатися вимушеною торгівлею.

Бувають велетні, яких не розуміють і не помічають за їх туземного життя. Є мистці, які незрозумілі для сучасників і відкриваються у свідомості наступних поколінь. У нашій історії був Богом даний Україні Тарас Шевченко. Й не принизимо його, коли скажемо, що Іван Кедрин-журналіст був на рівні таких постатей, як Шевченко, Франко, Леся Українка в поезії; Хмельницький, Мазепа в політиці; Лисенко в музиці...

Ми, його сучасники, мусимо усвідомити собі, що Іван Кедрин у сучасній Україні майже невідомий, поза одною-двома статтями в тамошніх газетах, чи у зустрічах із тамошніми державними діячами, які нас відвідували. Але ж Іван Кедрин має бути зразком до наслідування українським журналістам в Україні. Його роботящість, плодовитість, повсякчасне вміння мислити інтересами українського народу. Вміння аналізувати й робити висновки. Це все тяглістю трьох поколінь.

Мало є нам, сучасникам, згадувати, відновляти в пам'яті зустрічі. Смерть Івана Кедрина поставила перед нами зобов'язання — передати українським журналістам в Україні повністю знання-інформацію про творчість, діяльність, спосіб мислення отого патріярха українського журналізму. А для цього потрібні ресурси люди, які займуться архівними пошуками за всіма доступними матеріялами й забезпечення всіх бібліотек, журналістів і редакцій в Україні творами Івана Кедрина. За 50 років праці на поселеннях майже все є тут доступне для наукового оформлення. Перше 25-річчя журналістичної діяльности є тільки можливе в Україні. Там також знаходяться фахівці, які єдині спроможні віддано, жертвенно, з повною експертизою приготовляти оці матеріяли. Вирішити потрібно, чи запросити тут знатоків діла для оформлення тутешніх джерел, чи переслати Україні ці джерела, бо скорше чи пізніше їхнє місце в Україні, де вони стануть джерелами до дисертаційних праць, студій та досліджень.

Саме вшанування пам'яті названням фонду ім. Івана Кедрина для допомоги одному-двом журналістам студіювати, чи опісля продовжувати працю в нашій столітній „Свободі", аж ніяк не вистачає. Надіємось, що дехто з наших науковців на поселенні займеться упорядкуванням спадщини Івана Кедрина. Одначе, пізнавши творчість, систематизацію й вміння підшукати відповідних людей на відповідні становища — мушу висловити думку, що тільки поворот Івана Кедрина в Україну, з нашою фінансовою допомогою, зможуть здійснити передачу нашої гордости — журналіста-генія не тільки Україні, але й світовій культурі.

За нами тут тільки конечність заініціювати рішучу дію. Перепон не має бути, бо тут Іван Кедрин буде тільки спогадом. Смогади смертні. В Україні Іван Кедрин стане журналістом дійсности, вічности.

Юрій Пригорницький

ЯКБИ РЕФЕРЕНДУМ ПОВТОРИЛИ СЬОГОДНІ

II

Років півтора–два тому в столиці і по всій Україні, наче гриби після дощу, рясно з'являлися нові приватні склепочки, ресторани, пекарні, аптеки тощо. Пробуджувалося нове, обнадійливе економічне життя. Нині, після „трастового пограбунку" народу, цей процес припинився. Закриваються, банкрутують різні фірми, згортаються бизнеси, крім найпримітивніших. Інвестувати бояться і свої, і чужинці: всіх страшить рекет. Не викликають довіри ті, хто має охороняти закон і громадян.

Що ж у такій ситуації можуть думати пересічні люди про свою державу? До того ж цих людей сім десятиліть лякали „буржуями", „буржуазними націоналістами" й тим, що Україна без московських большевиків не виживе...

Скільки б сьогодні людей проголосувало за розпад СССР, за отаку вільну Україну? Невже проголосував би лише той 1 відсоток, який ходить до ресторанів, тобто економічно добре живе?..

* * *

Ні, дорогий читачу, в нижчеподаних цифрах ти знайдеш іншу відповідь і, думаю, відчуєш гордість за свій народ.

Отже, як проголосував би на референдумі наш пограбований, зрусифікований і втомлений від нездійснених сподівань Київ?

Щойно в центральній пресі України оприлюднено результати найновішого опитування, проведеного дослідницьким центром „Демократичні ініціятиви". Не більшість і не половина, а лише 15 відс. опитаних проголосували б проти незалежности нашої держави. 61 відс. киян заявили, що рішуче підтвердили б свою волю жити в рідній, самостійній українській державі.

Хто ж „за" і хто „проти" незалежности? Цікаво, що опитування не зафіксувало істотних відмінностей у ставленні до цього питання між українцями та росіянами: серед українців за незалежність проголосувало б 62 відс. опитаних, проти — 16 відс., а серед росіян відповідно 58 відс. і 10 відс.

Серед прихильників соціялістів та комуністів за незалежність проголосувало б 43 відс., проти — 40 відс (співвідношення цих двох чисел дають підстави для цікавих роздумів). Серед прихильників націонал-демократів — 91 відс. „за" і 2 відс. „проти". Серед прихильників соціял-демократів за самостійність висловилося 70 відс. Серед лібералів — ще більше: 90 відс.

Серед тих, хто виступає за капіталістичний розвиток України, 75 відс. проголосувало б за незалежність (проти — 10 відс.), а серед прихильників соціялізму: за незалежність 50 відс. і проти 28 відс.

Дуже важливо, що серед опитаних підприємців, інвесторів, бизнесменів жоден не висловився проти незалежности України, хоча вони потерпають і від безпорядків, про які йшлося в першій половині цієї статті, і від обмеження економічного простору.

Серед представників найвищої майнової групи, які можуть „ні в чому собі не відмовляти", як повідомляє пресова служба „Демократичних ініціятив", 87 відс. виступають за незалежність України при жодному проти. Серед тих, кому коштів загалом вистачає, 69 відс. проголосували б за незалежність і лише 10 відс. проти. Серед тих, хто ледь дотягує до дня заробітньої платні, це співвідношення складає 61 відс. і 17 відс. Лише серед тих, кому не вистачає на харчування, ситуація інша: 41 відс. за незалежність і 22 відс. проти. Але, як бачимо, навіть і в цій, найзлиденнішій групі прихильники незалежности переважають майже вдвічі.

Висліди опитування засвідчують, що негативне ставлення до незалежности спричинене здебільшого економічними проблемами. Тож у разі успіху реформ Президента Л. Кучми, а також за покращення системи судочинства кількість прибічників „нових союзів з Москвою" зменшиться до мінімуму. Народ наш загалом є неабияк терплячим; люди люблять свою рідну Україну, хоч від держави дістають часом замість захисту різні прикрощі.

Візьмімо до уваги і той дуже високий відсоток „самостійників" серед заможних наших підприємців, бизнесменів. Адже завтра саме вони триматимуть у своїх руках економічну могутність України і диктуватимуть політику держави.

м. Київ.

Анатолій Гороховський

НОВИЙ ЕТАП В УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

I

(На запитання нашого чикаґського кореспондента відповідає амбасадор України у ЗСА д-р Юрій Щербак).

Минуло сто днів від часу призначення вас на пост амбасадора України в Америці. Дозвольте запитати, що вдалося вам досягнути за цей короткий період?

— Насамперед, я вдячний за те, що ви згадали про сто днів, бо якось не було часу подумати про них. Справді, це важлива віха в житті кожного політичного діяча, до того ж ще й американська традиція, яку варто наслідувати.

Свою діяльність я почав із знайомства з працівниками амбасади. Мене цікавило, на що кожен з них здатний, який має потенціял. Можу із задоволенням сказати, що переважна більшість їх — високопрофесійні спеціялісти, спроможні виконувати покладені на них обов'язки.

До того ж варто додати, що наші дипломати несуть надзвичайно велике навантаження. З цифр, які я зараз наведу, неважко буде в цьому переконатися. В амбасаді, яка представляє 52-мільйонний народ України, працюють 22 дипломати, а в аналогічній установі держави Ізраїль, країни з населенням 5 міл. — 86 чоловік.

Одночасно із знайомством з персоналом амбасади треба було встановити, що в даний час відбувається у сфері українсько-американських відносин, які становлять одну з головних ділянок нашої праці.

Швидко увійти в курс справи допомогло те, що я приїхав до Америки напередодні державної візити Президента України Леоніда Кучми. В той час у Вашінґтоні проходили інтенсивні переговори віцепрем'єра і міністра оборони України Валерія Шмарова та першого заступника міністра закордонних справ Бориса Тарасюка з американською Адміністрацією, в яких мені довелося брати участь. Це дало можливість відразу дізнатися про проблеми, які існують у відносинах між нашими країнами.

Крім того, за ці сто днів мені вдалося встановити добрі стосунки з Державним департаментом, зокрема із заступником державного секретаря Стровбом Толботтом, з амбасадором для особливих доручень, який займається новими незалежними країнами, Джеймсом Коллінсом та Ніком Бирнсом — прессекретарем державного секретаря Воррена Кристофера, з членами Ради крайової безпеки, рядом впливових членів Конґресу ЗСА. Контакти з провідними державними діячами Америки дозволили швидше увійти у річище тих проблем, над вирішенням яких мені доводиться працювати. Ось такий короткий підсумок того, що мені вдалося зробити за перші сто днів.

Одна з передач американського радіо стверджувала, що ви вирішили докорінно перебудувати працю амбасади. Якщо це повідомлення відповідає дійсності, то скажіть, будь ласка, що мається на увазі?

— Йдеться про підвищення якости праці амбасади, адже сьогодні життя ставить перед нами більш складні завдання. Однак я не перекреслюю того, що зроблено моїм попередником. В державі Ізраїль, в якій я був амбасадором України, мені теж довелося починати, як кажуть, з нуля і тому добре знаю, яких зусиль треба було докласти, щоб створити і відкрити дипломатичну установу.

А тепер повернусь до вашого питання. Ніяких драматичних змін в амбасаді не плянується, за своїм характером я людина поміркована, центристська і тому дотримуюсь реформаторського, а не революційного підходу до будь-якої справи. Хоча певні корективи будуть, власне кажучи, вже внесено зміни у стиль праці амбасади.

Мені дуже хочеться, щоб амбасада стала духовим центром зв'язків між Україною та американською Адміністрацією, щоб тут постійно відбувалися дискусії, розмови на важливі теми, щоб міцніли наші контакти з конґресменами, представниками бизнесу, науки, культури.

Ви щойно говорили про те, що бажали б перетворити амбасаду у своєрідний дискусійний клюб. У зв'язку з цим дозвольте вас запитати: чи не передбачається обговорення двох ювілейних дат, які відзначатимуться у цьому році: 50-річчя закінчення Другої світової війни та створення Організації Об'єднаних Націй?

— Напевно, немає потреби доводити, що ці події мають світове значення і тому стануть предметом особливої уваги амбасади. Зупинюсь коротко на кожній з них.

Війну, яку вів Совєтський Союз, досі ще називають великою відчизняною. Таке визначення її викликає контроверсії, в місцевій пресі з'являються статті, де йде мова, що війна не була для українського народу великою вітчизняною. І тому необхідно розібратися у цій справі з участю українських та американських істориків, представників української громади.

З нагоди 50-ліття заснування ООН в Ню Йорку плянується проведення конференції, в якій передбачається участь президента України Л. Кучми. Нам, в свою чергу, слід згадати, що Україна була одним з засновників ООН, хоча це була квазі держава, напівдержава, начверть держава. Та щоб ми про це не говорили, однак Україна не народилася з нічого, а народилася серед держав — засновників ООН.

Тепер, як я зрозумів, зусилля амбасади і особисто ваші зосереджені на зміцненні українсько-американських відносин. Якими бачаться вам ці стосунки у найближчому майбутньому?

— З часу державної візити Президента Кучми до Америки пройшло чотири місяці, однак досі світова преса продовжує обговорювати підсумки зустрічі на найвищому рівні. Якщо спробувати зфокусувати висновки, зроблені засобами масової інформації, то вони зводяться до того, що успішні переговори у Вашінґтоні сприяли виходу на новий етап відносин між Україною та ЗСА, на етап взаєморозуміння, а це відкриває перспективи зміцнення контактів у різних галузях і найперше в економіці.

Враховуючи ту кризу, яку тепер переживає Україна, нам необхідно всебічно поширювати сферу співробітництва. Ми не можемо тільки орієнтуватися на кредити американського Уряду, бо добре знаємо обмеження державного бюджету ЗСА. Тому вважаємо своїм головним завданням у цьому році — залучення приватних інвестицій у народне господарство України. Ми впевнені, що там є великі резерви для нашої співпраці.

А тепер просив би розповісти про те, яку ролю може відіграти діяспора в подоланні економічної кризи в Україні та у впровадженні ринкової економіки?

— У вашому запитанні є вже певні елементи відповіді. Варто тільки підкреслити, що у цьому році передбачено зробити рішучі кроки по шляху здійснення економічної реформи, а це, як відомо, дуже важкий процес, який вже тепер дає про себе знати...

У 1995 році передбачається приватизувати 26,000 промислових підприємств. Зазнає радикальних реформ і сільське господарство, йдеться про приватизацію землі, її паювання в колективних господарствах, створення земельного банку, заміну системи заготівель сільськогосподарських продуктів.

З того, що я сказав, неважко зрозуміти, що нинішній рік буде нелегким, адже на нього покладається багато сподівань. Він має стати ключевим, більше того — вирішальним.

Ось такі, коротко кажучи, завдання стоять перед Україною у цьому році. А тепер поміркуємо, яким способом діяспора може практично допомогти своїй Україні? Розраховувати на інвестиції не доводиться, адже американці українського походження у своїй більшості належать до середньої кляси, вони не володіють великими капіталами.

(Закінчення буде)

Загальні збори української греко-католицької громади в Бостоні

У неділю, 26-го лютого ц.р., в приміщенні парафіяльного будинку відбулися загальні річні прафіяльні збори української греко-католицької громади в Бостоні.

Загальні збори, які започатковано молитвою, відкрив уступаючий перший дорадник пароха Любомир Щудлюк, який оголосив денний порядок зборів. Після цього було обрано Президію зборів: голова — д-р Іван Дідюк; секретар — Олег Ониськів.

Після відчитання протоколу з попередніх зборів, згідно з порядком денним, слово забрав парох української католицької церкву Христа-Царя о. Ярослав Налисник, який коротко розповів про те, що було зроблено в парафії за звітний період. Отець Я. Налисник позитивно відзначив працю Парафіяльної ради і закликав парафіян докласти всіх зусиль, щоб у міру своїх сил і таланту працювати на благо цілої парафії.

Про діяльність Парафіяльної ради звітували касир Галина Возна, член Ольга Барицька, Леонід Грінченко, Ірина Луців, а також секретар Олег Ониськів.

Уступаючий перший дорадник Л. Щудлюк детально розповів про працю Парафіяльної ради за звітний період, особливо наголосивши на тісній співпраці з отцем-парохом Я. Налисником, співпраці, яка йшла на користь цілої парафії. У своєму слові Л. Щудлюк подякував усім членам Парафіяльної ради за їхню плідну працю. Він також висловив теплі слова подяки на адресу Софії Попик і Ярослави Брикси за їхню сумлінну працю у парафіяльній кухні.

Після дискусії над звітами на пропозицію Номінаційної комісії було обрано нову Парафіяльну раду. Дорадниками священика обрано і підтверджено Володимира Михайліва та Антона Ґалонзку.

Збори закінчилися спільною молитвою.

Любомир Кишенюк

„Перемишль — місто орла і тризуба"

„Під таким заголовком відеофільм мали змогу оглянути мешканці Торонто в неділю, 12-го лютого ц. р., на зустрічі, яку зорганізував тутешній відділ Землядства „Перемищина". І хоч у цей день царювала люта зима з температурою нижче 20 ступенів Цельзія, заля ґалерії Канадсько-Української Мистецької Фундації була виповнена вщерть не тільки перемишлянами, але й іншими членами української громади, яким небайдужа доля і проблеми теперішнього Перемишля.

Зустріч відкрив голова Землядства „Перемищина" Андрій Чорний і коротко насвітлив зміст фільму. Фільм на польській мові, тому що його випродукувала Централя Польської Телевізії. Метою його є задемонструвати глядачам польського і українського населення теперішні польсько-українські взаємини, життя українців в контексті національних меншин, їхні потреби і їхню національну зрілість.

На залі погасили світло і при звуках ніжної, тужливої музики на екрані пересуваються перші образи Карпат (це був тільки короткий репортаж перед фільмом). Серед чудової природи виринають, одна за другою, лемківські церкви, які ще досі збереглися. Голос диктора пояснює: ...„забиткі українськєй церкєвней архітектури". Мимоволі у відчаю хотілося його запитати: а ХТО побудував ці „забиткі архітектури" і ДЕ є ті люди, що до тих церков ходили?! Але цей хвилевий приступ жалю блискавкою відлітає і вже знов з увагою слідкуємо за картинами головного фільму з великим написом „Пшемисьль — място орла і тризуба". У супроводі спокійної карпатської мелодії зарисовується в далині перший образ фільму — загальний вид Перемишля. Згодом, щораз ближче й виразніше пізнаємо вже кожну вулицю, будинки, церкву, школи. Важко переказати дійсні враження й хвилювання, оглядаючи хоча тільки на фільмовій стрічці ці давні, рідні сторони. Не в одного з нас, глядачів, закрутилася в оці сльоза, а в душу закралися туга і жаль за тим, що минуло і не повернеться.

Як було вже згадано, фільм цей присвячений виключно українській тематиці. Тож перед нашими очима пересуваються картини і фраґменти з різних ділянок життя української громади в Перемишлі. Як бачимо, з хвилиною закріплення незалежности української держави в житті українців Перемишля зайшли деякі позитивні зміни. Вони вже не бояться говорити своєю мовою, ходити до церкви, гордитися своїм національним походженням. З приємністю слідкуємо за сценками з національних чи церковних свят, які тут у минулому році відбувалися, як наприклад, Служба Божа в подарованому українцям костелі, діти в українській школі ім. Шашкевича, З'їзд Перемишлян і Наукова Конференція у відремонтованому Народному Домі та величавий зелено-святочний похід до Пикулич, на який з'їхалися численні перемишляни з різних сторін України (переселенці), а також з-за океану. Знаємо, що після Другої світової війни цей цвинтар зі стрілецькими могилами був цілком знищений й забороняли відбувати там які-небудь зустрічі. Тепер він впорядкований завдяки великій жертвенності і фінансовій допомозі Ярослава Сидора.

Під час фільму тут і там можна було почути коментарі, чи то когось з українців, чи з-поміж поляків. Очевидно, більшість поляків далі обстоює свої права і належність до польського Перемишля, а деякі висловлюють невдоволення з приводу дозволених урядом українських національних свят. Глибокий змістом виступ перемиського Єпископа Івана Мартиняка дав нам змогу безпосередньо запізнатися з існуючими проблемами української церкви в Перемишлі. Проф. Степан Заброварний, підтверджуючи свої дослідження на цю тему, заявляє, що Перемишль промінив високою культурою не тільки на Західню Україну, але й на Европу. І тепер у фільмі відчувається, що свідомі українські громадяни кинулись до праці і мали успіхи — зорганізували школу, влаштовують різні національні свята, концерти, з'їзди тощо, не зражуючись ворожим наставленням поляків.

Одним із безперечно взнеслих моментів на екрані були фраґменти з українськими дітьми з „Шашкевичівки". Крім вдалих виступів, співу і танців, ці діти і молодь заскочили приємно глядачів своїми резолютними і культурними відповідями щодо українсько-польських взаємин у цьому місті. Всі вони гордо стверджують, що є українцями і помимо того, що нерідко стають об'єктом наруги з боку злосливих дітей, а часом і старших, вони, ці наші діти, прагнуть жити в гармонії, бажають толеранції від обох сторін — польської і української. Українська школа ім. М. Шашкевича відновила свою діяльність в 1991 році і ми, в діяспорі, можемо бути надзвичайно гордими, що така свідома молодь виховується в її мурах.

Кінчається відправа на могилі в Пикуличах. Ще чути палкі слова священика-проповідника, і понад поля, гори і сріблистий Сян полинув могутній спів українського гимну: „Ще не вмерла Україна", під акомпаньямент оркестри.

Після фільму присутні ставили питання, на які відповідають мґр Андрій Чорний і Ярослав Стех, який, між іншим, поінформував присутніх про справу українського архіву, що був заснований і ведений протягом п'яти років молодим українським професіоналістом Євгеном Місилом в Польщі. З останнього „Нашого слова" (ч. 1 з 1-го січня 95) довідуємося, що Євген Місило за свою велетенську працю для українського архіву був звільнений з державної служби. Тепер він без середників прожитку і мусить думати над дальшою долею своєї родини. Найбільше переживає тим, що нема фондів на видання книжки про Явожно (табір, де катували українських виселенців), а книжка готова до друку. Присутні відгукнулися на цей заклик Я. Стеха і на місці зібрали суму 785 дол., яка буде негайно переслана до українського архіву в Варшаві.

Я. Стех дальше поінформував присутніх про найновішу вістку зі Львова: там відбудеться з'їзд колишніх учнів українських гімназій Перемишля, 29-го і 30-го серпня ц. р. у Львові, 31-го серпня — груповий переїзд до Перемишля, і 1-го і 2-го вересня — урочисте закінчення з'їзду, поєднане з відкриттям відновленої гімназії в Перемишлі. Вже можна нам робити пляни для участи у цих святкуваннях.

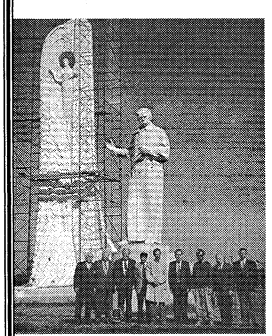
При каві і солодкому присутні ще довго ділилися своїми враженнями з огляненого фільму.

Іванна Кушпета

ПОВІДОМЛЯЄМО

все українське громадянство в діяспорі, що докінчення другої частини будови пам'ятника ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ у Львові ввійшло вже в остаточну фазу, а саме:

Біля „ХВИЛІ" перед її відправою на Україну: д-р Віктор Пащук, посол України в Арґентині (четвертий від права) стоїть в товаристві представників українського громадянства, скульпторів та голови Комітету будови пам'ятника Т. Шевченкові у Львові.

1. Скульптори Володимир і Андрій Сухорські, львів'яни, після трьохрічної кропіткої праці скінчили в Арґентині модель в ґіпсі „ХВИЛІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ".
2. Ця „Хвиля" є широка на 8 і висока на 15 метрів і закінчена образом Богоматері – Покровительки України, а на її обох сторонах є зображені в рельєфі найважніші постаті і події із національного відродження нашого народу.
3. Цю „Хвилю" перевезено кораблем в двох великих контейнерах до України (15 тонн ваги) і вже розпочато її відлив у бронзу на заводі „художник" у Києві.
4. Після закінчення відливу ця „Хвиля" буде перевезена до Львова і там встановлена біля статуї Кобзаря України згідно з рішенням Республіканського Жюрі по Конкурсу на проєкт цього пам'ятника в 1990 році.
5. Сподіваємося, що величаве СВЯТОЧНЕ ВІДКРИТТЯ „ХВИЛІ" відбудеться в найближчу річницю відновлення УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

При цій нагоді повідомляємо шановних жертводавців на цей пам'ятник і „Хвилю", що вже виготовляються мініятюри статуї Т. Шевченка в бронзі для всіх, що подарували 1,000 дол. і більше, які їм перешлемо своєчасно.

Також виготовляються „ПРОПАМ'ЯТНІ ТАБЛИЦІ" з іменами жертводавців від 100 дол. і більше, які прикріплені до постаменту пам'ятника, будуть відслонені під час посвячення „ХВИЛІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ"

ВСІМ ШАНОВНИМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ВІД ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ УПРАВИ, МЕШКАНЦІВ ЛЬВОВА І ВІД НАШОГО КОМІТЕТУ ЩИРА ПОДЯКА.

Торонто — Ню Йорк, березень 1995

За
Український Громадський Комітет Будови Пам'ятника
ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ у Львові:

Д-р Василь Іваницький, голова
о. Василь Цимбалістий, ЧСВВ, секретар
Роман Грицина, скарбник
Валентина Родак, секретар

Вшанували пам'ять ген. Т. Чупринки

Заходами Спілки Української Молоді Осередка ім. полк. Євгена Коновальця в Трентоні, Н. Дж., в неділю, 5-го березня, місцева громада відзначила 45-ту річницю геройської смерти ген. -хор. Тараса Чупринки.

Парох української католицької церкви о. Іван Давидович відлужив Панахиду за упокій св. п. Тараса Чупринки –Романа Шухевича. У Панахиді організації Трентону взяли участь в однострoях з прапорами, Американсько-Українські Ветерани з американським і українським прапорами, члени Українського Державницького Фронту з революційним і сумівським прапорами.

Після Богослужень в домі Спілки Української Молоді відбулися святочні сходини. Голова осередку Михайло А. Дзюбас коротким словом відкрив святочні сходини та попросив присутніх хвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять головного командира УПА Тараса Чупринку.

Святочне слово виголосив Михайло Дзюбас. У своєму слові розповів про життєвий шлях Тараса Чупринки, про його революційну боротьбу. Під його проводом і командуванням найкращі сини України наповнили величним змістом період Другої світової війни й після неї в історії України. Жертви і кров борців героїв УПА не пішли надаремно. Московська імперія розпалася і постала українська держава.

Н. Н.

З глибоким жалем повідомляємо, що у понеділок 13-го березня 1995 р. після довгої та важкої недуги відійшов у вічність

бл. п. ЯКІВ СТИРКО

ПАНАХИДА у середу 15-го березня о 7-ій год. веч. у похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у четвер 16-го березня о год. 10-ій ранку з церкви-пам'ятника св. Андрія Первозванного на цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишив у глибокому смутку:
дружину — ОЛЬГУ
доньок — ІРЕНУ з мужем АНДРІЄМ та дітьми
— ТЕТЯНУ з мужем ТАДОМ та родиною
та ближчу і дальшу родину в Україні та Росії

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
Відділ Ню Йорк Метро

ділиться сумною вісткою з колегами та українським громадянством, що 11-го березня 1995 р .в Кергонксоні, Н. Й. упокоївся в Бозі на 91-му році життя

бл. п. д-р мед РОМАН МОРОЗ

довголітній член Лікарського Товариства

Залишив у смутку:
дружину — ОЛЬГУ та
ближчу і дальшу родину в ЗСА й Україні.
Дружині та родині складаємо щирі співчуття.

Під час XXVI З'їзду Делеґатів УЛТПА/XXXIII Наукової Конференції, буде відправлена Заупокійна Служба Божа і Панахида 25-го червня 1995 р. о год. 9:00 ранку в церкві св. Трійці в Кергонксоні, Н.Й.

УПРАВА ВІДДІЛУ

Ділимося сумною вісткою, що 11-го березня 1995 р. відійшла у вічність наша дорога МАМА, БАБУНЯ І СЕСТРА

бл. п. ОЛЬГА ҐАМОТА з дому ПРИМАК

Нар. 5-го жовтня 1905 р. у Великих Борках в Галичині, а виросла в Коломиї, потім проживала у Львові, де пізнала свого чоловіка інж. Богдана. Жила останні 45 років в St. Paul, Mn.

ПАНАХИДА відбудеться в четвер 16-го березня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Phalen Park, 1235 Arcade St., St. Paul.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в п'ятницю 17-го березня в церкві св. Степана в St. Paul о год. 9:30 ранку, а відтак в суботу 18-го березня о год. 11-ій на Укр. Національному Цвинтарі у Вашінґтоні.

Горем прибиті:
сини — БОГДАН-АНДРІЙ
— ЮРІЙ з жінкою ХРИСТИНОЮ
внуки — ЮРІЙ-НЕСТОР
— ДАНИЛО
— ОЛЕКСАНДЕР
сестра — ЛІДА ҐАДЗІНСЬКА з родиною в Коломиї.
свати — ГАЛИНА і д-р НЕСТОР ДАВИДОВИЧІ

Ділимося сумною вісткою, що 12-го березня 1995 р. відійшов від нас коханий ЧОЛОВІК відданий БАТЬКО улюблений ДІДУСЬ

бл. п. ВОЛОДИМИР ЛІТЕПЛО

ПАНАХИДА відбулася в середу в вечірніх годинах в похоронному заведенні Senko-Hempstead funeral Home при 89 Peninsula Blvd, Hempstead L.I.

ПОХОРОН в четвер з української церкви св. Володимира в Hempstead L.I. о год. 10-ій ранку на український цвинтар Святого Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Залишив у смутку:
дружину — ОЛЬГУ
дочок — МАРІЮ-АННУ ГАРАСИМОВИЧ
— ДЖІН-КЕРРОЛЛ
— БАРБАРУ КЛАВНС
брата — СЕМА
сестру — ОЛЬГУ ПАПРОСЬКУ
п'ятеро внуків та
родину в Україні.

Замість квітів на свіжу могилу покійного просимо складати пожертви на Multiple Sclerosis Association.

В Ню Йорку...

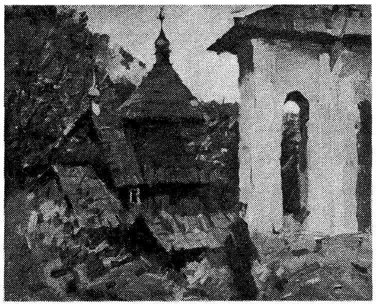
(Закінчення зі стор. 1)

ва. Праці мистця доповнили збірку картинної ґалерії Вінницького Обласного Художнього музею. Творчістю В. Воронюка цікавляться не тільки в Україні та Бельґії— його картини прикрашають приватні збірки колекціонерів у Польщі, Німеччині, Голляндії, Люксембурзі, Франції, ЗСА та Канаді.

До ЗСА В. Воронюк прибув на запрошення подружжя Ярослава та Марії Вижницьких. Їм, а також подружжю Юрієві та Ірені Кобзярам мистець завдячує можливість гостювання в Америці та допомогу у підготові виставок. Цікавлячись мистецтвом української діяспори, він відкрив тут для себе багато нового і цікавого, нав'язав контакти з мистцями. Захоплює його також творчість неукраїнських майстрів; цілі дні, проведені в Метрополітальному музеї мистецтва, збагатили його творче світосприймання неповторними враженнями.

У ЗСА проходитимуть найближчим часом дві виставки В. Воронюка. Відкриття вищезгаданої виставки в ґалерії ОМУА в Ню Йорку відбудеться у неділю, 19-го березня, о год. 1-ій по полудні. Виставка триватиме до неділі, 26-го березня; ґалерія буде відкрита у суботу і неділю від год. 1-ої до 6-ої вечора, від вівтірка до п'ятниці—від 6-ої до 8-ої вечора.

Друга виставка творів мистця відкриється у п'ятницю, 7-го квітня, о год. 5-ій по полудні в залі Українського Релігійно-Культурного Центру св. Андрія, 4100 Савт Біскейн драйв у Норт Порт, Фла. У справі додаткових інформацій слід телефонувати на число (813) 426-6654.

В. Воронюк. „Церква у Виженці".

Відзначення 10-ліття „Українського села"

Дня 15-го грудня 1984 року великим балем відзначено закінчення будови „Українського села". Рада директорів „Українського села" 15-го грудня 1994 року приймала гостей, які прийшли на посвячення цього будинку, який був завершенням великих зусиль членів будівельного комітету, людей ранньої еміґрації, які також оформили українську громаду метрополітального Дітройту.

20-го листопада 1994 р., отже, десять літ пізніше, майже 200 гостей прибули на відзначення цього ювілею. Господарами святкування були Юстина Маляк-Неліґен і Степан Віхар. Гарно і святочно прибраний вестибюл, музика оркестри Сильвана Колтика та багато заставлений стіл витворили атмосферу першорядного українського готелю. Відкрила бенкет Юстина Неліґен, привітавши гостей, попросила до слова Степана Віхара, який подав короткий опис села, називаючи його „Малою Україною", котрого ціллю є сприяти здоров'ю, запевнити безпеку людей старших віком, в атмосфері рідної культури, мови та традицій.

Початкову молитву провів о. Вернард Панчук, ЧСВВ, Ярема Цісарук відспівав „Отче Наш". Спільний спів „Многая Літа" попередив обід. По обіді відзначено 13 мешканців, які прожили тут десять літ. Ними були: Джесі Ґжесік, Роз Фотинюк, Мері Івасюк, Іванка Кучер, Єва Лехно, Рома Вєдзвєцка, Пола Садовий, Софія Щербій, Галина Шкудор, Софія Шумило, Анна Терлецька і Ольга Войтович. Степан Віхар з присутніх згадав Лин Армстронґ, секретарку громади Воррен, Єлейн Міллер, кандидатку на секретаря Стейту, д-ра Марусю Бек, Ед Брулея, секретаря конґресмена Бонієра, д-ра Олександра Серафина, Ліду Колодчин та Стефана Назарика. Відчитав ряд привітів, зокрема від 58 Відділу Союзу Українок, який до цієї пори на добродійні цілі пожертвував вже 40,000 дол. Викликало здивування, що не було представників наших головних суспільних організацій, крім Союзу Українок. Оплесками подякувано гурткові „Червона Калина", Розалії Сливка, Джені Зєлінській та Олі Пелех за поміч в підготові бенкету. Кінцеву молитву провів о. Маріо Дацишин. І так ця приємна зустріч, збагачена музикою Сильвана Колтика, добігла до кінця.

Ідея побудови дому для громадян старших віком зродилась вже у піонерів 1900-их років. Початок реалізації цього задуму припадає на 1979 рік, коли знайшовся гурт відданих цій ідеї людей, які, докладно перевіривши всі можливості, здійснили цей задум. „Українське село", положене близько церкви св. Йосафата, українських кредитівок. Українського Культурного Центру, стало атракцією міста Воррен, часто відзначене за дбайливий вигляд, дбає, щоб його жителі мали запевнені всі потреби та могли провадити спокійне, вигідне життя.

Ми сьогодні усвідомляємо собі, що ці старші віком члени нашої громади, в часі, коли членство в усіх наших організаціях меншає, становлять важливий чинник нашого суспільного організованого життя. Нічого не діється без більшої чи меншої участи його мешканців. Село стало місцем відвідин багатьох гостей, не раз з далеких сторін. Відвідують його також наші земляки з України. Його виразний український характер є цією притягаючою силою.

Добродійна діяльність мешканців Села найкраще задокументована 47,000 дол., які вони зложили до цієї пори на Фонд Дітей Чорнобиля. Це „Українське село" започаткувало щорічне відзначення річниці катастрофи Чорнобиля, збираючи гроші та саджаючи дуба на згадку про трагедію. В 1994 році посаджено також дуба на згадку страшного голоду, зарядженого Сталіном.

„Українське село" — це установа, яка культурно, фінансово і суспільно стала цінною клітиною нашої громади.

Н. Н.

Стефанія Дуб і Степан Віхар зустрічають гостей в день святкування 10-річчя „Українського села"

Професійна...

(Закінчення зі стор. 1)

реферувала східньоевропейські проблеми жінок для пресового аґентства, що цікавиться демократичними процесами в Східній Европі, і коли на конференцію до Відня запрошено також представників неурядових організацій (НДЖО) я попала туди як журналістка і працювала у групі журналістів, підготовляючи числа газетки „На шляху до Пекіну".

— Чи це викликало також дальше зацікавлення вашою журналістичною працею в цій ділянці?

— Думаю, що так, бо у Відні нав'язала контакт з українками і якось так дісталася у члени делеґації на конференцію до Ню Йорку.

— Ви, розуміється, не є у офіційній делеґації України?

— Ні, нас є троє, що репрезентуємо неурядові організації, а четверо є урядових. Це вдруге маємо можливість виступати в рамках НДЖО, а не як представники Уряду.

— Чи можете сказати скільки членів має Спілка Журналістів України, яку ви репрезентувати та скільки в ній жінок?

— Усіх членів — журналістів тепер десь біля 14,000, а з того половина жінок.

— Це справді виїмкове, що Україна має таку кількість жінок-журналісток, але вони хіба усі проявляються лише на сторінках української преси.

—Так це правда. Тут перешкоджає дуже мовна бар'єра. І тому, що я її не маю, моїм стремлінням створити мережу жінок-журналісток, які добре пишуть на загальні теми, а не вміють англійської мови. Я хотіла б перекладати їхні статті на англійську мову і старатися їх вміщувати в англомовній пресі. Це б напевно дуже спопуляризувало українські проблеми, а особливо жіночі.

— Може до вашого пляну таки допоможе теперішній ваш міжнародний зв'язок із жіночим світом, а при тому також із зорганізованим українським жіноцтвом в ЗСА і Канаді. Надіймося, що ви дістанетеся знова до делеґації НДЖО до Копенгаґен, а відтак до Пекіну, а це вам напевно відкриє шлях у міжнародний журналістичний світ ще більше, як цей, що ви вже досі так успішно пройшли.

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу!

Хочемо пригадати членству, що згідно з постановою статуту УНСоюзу, кожний Відділ має обов'язок відбути в місяцях **січень, лютий** та **березень** включно, свої Річні Збори, на яких Управа Відділу дає звіт з проведеної праці, та буде вибрана Управа на черговий рік.

Просимо членів брати численну участь у цих вимаганих Річних Зборах. За датами Зборів, місцем і часом просимо слідкувати у „Свободі", або очікувати повідомлення секретаря вашого Відділу.

Головна Канцелярія УНСоюзу

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ

Повідомляємо, що з днем 10-го лютого 1995 р. обов'язують такі нові відсотки за пенсійні конта: ANNUITIES, чи IPA:

7% у випадку **одноразової вплати**

$6^3/_4$% у випадку **гнучких вплат**.

Повищі відсотки є ґарантовані на один рік. Оподаткування відсотків є відрочене.

Для отримання дальших інформацій телефонуйте на число:

у Н. Дж. 1 (201) 451-2200;
в Огайо 1 (216) 888-4919;
у Па. 1 (215) 887-8823,
або на безплатне число:
1 (800) 253-9862

Або виповніть купон і перешліть до УНС на адресу:
UNA, 30 MONTGOMERY ST., JERSEY CITY, N. J. 07303

Головна Канцелярія УНСоюзу

До Головної Канцелярії УНСоюзу:

Прошу дати мені вияснення про пенсійні конта
— ANNUITIES —

Ім'я і прізвище (латинкою) ....
Адреса ....
Телефон ....
Найкраще кликати мене в такій порі ....
Зацікавлений/а в ....
....
....
....